

Baruch Avrahami, Adv.

Jacob Liraz,, Adv. (M.B.A , L.L.M)

Tzachi Herman, Adv & Notary

Rinat Shafrut, Adv. (L.L.B)

Hagit sharabi, Adv. (L.L.B)

Ruben Babadzhanov, Adv. (L.L.B) (mediator)

Rachel Ratovitch, Adv. (L.L.M)

Ety Peretz, Adv. (L.L.B)

Tal Ofir, Adv. (L.L.B)

ברוך אברהמי, עו"ד

יעקב לירז, עו"ד ונוטריון (M.B.A , L.L.M)

צחי הרמן, עו"ד ונוטריון (M.B.A , L.L.M)

רינת שפרוט, עו"ד (M.B.A , L.L.M)

חגית שרעבי, עו"ד (L.L.B)

ראובן בבדז'נוב, עו"ד (L.L.B) (מגשר)

רחל רטוביץ, עו"ד (L.L.M)

אתי פרץ, עו"ד (L.L.B)

טל אופיר, עו"ד (L.L.B)

רשום
בפקס

תל אביב, 18 ביולי, 2015

לכבי

אלי דפס

מנכ"ל שירותי בריאות כללית

שלום רב,

הנדון: הדרת פסיכולוגים מומחים משרותי הקופה

1. אנו פונים אלייך בשם הסתדרות הפסיכולוגים בישראל הגוף המייצג את כל הפסיכולוגים בארץ בנושאים מקצועיים.

כללי

2. בסל השירותים שחובה על קופות החולים לתיתם לתושבי המדינה ישנם גם שירותים פסיכולוגים. תוספות וחיוזוק לכך ניתנו עם מעבר התוספת השלישית של סל הבריאות לאחריות קופות החולים. צעד זה לווה בהגדלת ניכרת של מקורות המימון לקופות.

הנושא הטעון תיקון לאלתר

3. לצערנו פסיכולוגים אינם משולבים בהיקף הנדרש ובאופן הנדרש במערך נותני השירותים של הקופה ובמרפאותיה. הדבר פוגע בנזקקים לשירותיהם ובזכויות שלהם ושל הציבור על פי חוק.

4. בחוק הפסיכולוגים תשנ"ז-1977 יש כמה ענפי מומחיות. מתברר כי מרביתם אינם נמנים על נותני השירותים של הקופה. ואינם עובדים במרפאות הקופה וכך אם אדם זקוק, למשל, לפסיכולוג שיקומי או, למשל, לפסיכולוג רפואי אלה אינם בנמצא בקופה.

5. מצב זה הוא בלתי חוקי ופוגע בציבור מבוסחי הקופה ננמק להלן.

6. חמור מזה:

הגיעו לידנו מסמכים של שרותי בריאות כללית המעידים על כך שבימים אלה מדירים פסיכולוגים מומחים בענפי מומחיות חוקיים ומוכרים שאינם קליניים. אני מפנה, למשל, למסמך של "כללית מושלם החתום על ידי גבי' חלי סלע ראש אגף פיתוח עסקי מיום 19.5.2015 (ומצרפו כנספח א).

התעלמות מתיקון חוק

7. לפי סעיף 9(ב) לחוק הפסיכולוגים תשל"ז-1977 מוסמכים לתת טיפול פסיכותרפויטי פסיכולוגים מומחים. ישנם על פי החוק פסיכולוגים מומחים בפסיכולוגיה השיקומית, בפסיכולוגיה הרפואית, בפסיכולוגיה ההתפתחותית, בפסיכולוגיה חינוכית, בפסיכולוגיה החברתית תעסוקתית ובפסיכולוגיה הקלינית. אף על פי כן, מבין המומחים ונותני השירותים של הקופה נמנים רק הפסיכולוגים הקליניים.
8. הפגיעה והעוול גדולים יותר שכן מסתבר לנו כי מבטלים בשרותי בריאות כללית חוזים קיימים עם פסיכולוגים ובכלל זה גם כאלה שהציגו הכשרה ידע וניסיון כפסיכולוגים בפסיכותרפיה. ביניהם גם כאלה שיש להם, למשל, שמציגים ידע וניסיון באבחנות פסיכיאטריות או ידע וניסיון בעבודה עם חולים ממש במחלות נלוות.
9. זאת ועוד: נמסר לנו כי הפסיכולוגית הראשית של "הכללית" אמרה כי הכשרה לטפל בבעיה של בריאות הנפש היא רק של הפסיכולוגים הקליניים. העמדה הזאת, הפסילה הזאת, וההכללה הזאת אינם נכונים ואין להם בסיס חוקי ענייני או מקצועי.
9. יש לאפשר לחברי הקופה לקבל שירותים של פסיכולוגים מומחים בהתאם לייחוד הפעולה ובהתאם לצרכים של המטופלים בתחום המומחיות שלהם.

פגיעה בחברי הקופה ובחובת הקופה לפעול לטובתם

10. מבחינה משפטית חובה על הקופה לפעול לטובת חבריה. חברי הקופה הזקוקים לפסיכולוגים מומחים בענף שאינו מצוי ואינו זמין בין נותני השירותים של הקופה נפגעים ונפגע מצב בריאותם. יש למנוע זאת. יש למנוע נזק וחשיפה לנזק.

הפליה

11. במצב הקיים בקופה ישנה הפליה. על פי חוק ועל פי עקרונות משפטיים חל איסור על הפליה. הדבר הוא גם בניגוד לחוק ביטוח בריאות ממלכתי 1994 שהשירותים של המדינה על פיו נקבעים באמצעות הקופה. עקרון השוויון חקוק בראשו של החוק בסעיף 1.
12. ההפליה היא בין פסיכולוגים בענפי מומחיות שונים כאשר ענפי מומחיות מודרים לגמרי. סעיף 31 חוק ביטוח בריאות ממלכתי אוסר מפורשות הפליה בין נותני שירותים.
13. ההפליה היא גם ביחס לשאינם פסיכולוגים הנמנים על עובדי הקופה ונותני השירותים שלה בין במרפאות הקופה ובין ברשימת נותני השירותים העצמאיים שלה. שירותים פסיכולוגיים מן הדין שינתנו ע"י פסיכולוגים ובענפי מומחיות בהתאם לחוק הפסיכולוגים.
14. ההפליה גם בין היא גם בין חברי הקופה, בין חבר הזקוק לפסיכולוג רפואי, למשל, לבין מי שזקוק לשרות פסיכולוגי בענף מומחיות אחר.

סיכול זכות הבחירה של המבוטח

15. המצב הקיים לא נותן למבוטח הקופה כל זכות בחירה. זכות הבחירה שנתן לו המחוקק בסעיף 23 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי לבחור בין נותני השירותים של הקופה או מטעמה מופקע ממנו. אין לו כל אפשרות לבחור במומחים מוכרים ומוסמכים על פי חוק ועל פי משרד הבריאות בענפי פסיכולוגיה שהוא זקוק להם ורוצה בהם. בכך נפגעת גם האוטונומיה שלו כמטופל ובזכותו על פי חוק זכויות החולה תשנ"ו 1996, להסכמה מדעת לכל טיפול.

טיפול פסיכולוגי ע"י שאינם פסיכולוגים בניגוד לחוק

16. בתוך כך וגם בשל כך, מגיעים חברי הקופה גם לידי טיפול פסיכולוגי ע"י שאינם פסיכולוגים. הדבר מהווה הפרה של חוק הפסיכולוגים תשל"ז-1977 אשר קובע בסעיף 2(א) כי לא יעסוק אדם בפסיכולוגיה אלא אם הוא פסיכולוג בהתאם לרישומו, ובסעיף 3 כי לא יעסיק אדם בפעולות שהן עיסוק בפסיכולוגיה את מי שאינו רשאי לעסוק בפסיכולוגיה. יצוין כי לפי סעיף 53(א) לחוק הפרה זו מהווה גם עבירה פלילית שדינה מאסר למשך שנה או קנס.
17. הדבר מהווה גם הפרה של סעיף 3(ד) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי. אין זו איכות סבירה ואין זו איכות ראויה או נסבלת של שירות פסיכולוגי. מטופלים עלולים להגיש תביעות על הנזק שנגרם להם ולבריאותם.
18. קשה לראות טעם ענייני כלשהו מדוע תנהג כך קופת חולים. חבר קופה הסובל מבעיה ומחפש דרכו לנותן השירות המתאים מוצא עצמו מנותב לנותן שרות שאינו מתאים ואינו מוסמך. זהו כשל שתיקונו לא כרוך בהוצאות ובמטלות מיוחדות לקופה. כל שצריך הוא הבנה ופתיחות, ולשלב הפסיכולוגים לפי ענפי המומחיות שלהם כחוק במערך הקופה, במרפאותיה וברשימת נותני השירותים העצמאים.

פגיעה בחוק יסוד ובחופש העיסוק

19. הזכויות לבריאות היא בעלת מעמד חוקי וחוקתי. היא חלק מכבוד האדם. יש פגיעה בחוקי יסוד אם מומחים שהחוק מסמיך אותם ומכיר בהם אינם זמינים כנותני שירותים בקופה ואינם במרפאותיה.
20. בנוסף לכך נפגע חופש העיסוק של הפסיכולוגים שגם הוא מעוגן בסעיף 4 בחוק יסוד חופש העיסוק אשר קובע כי אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ולתכלית ראויה והולמת. לצערנו ישנה הדרה ממשית של פסיכולוגים מומחים בענפים פסיכולוגים שאינם קליניים ללא תכלית ובלא טעם ענייני.
21. נילוה לכך ניצול תלות של מבוטח הקופה. ברור כי אין הוא יכול לצרוך שירות של פסיכולוג מומחה שהמדינה העמידה לרשותו באמצעות הקופה אם אותה מומחיות בפסיכולוגיה חסומה בפניו. הוצבה חומה בין פסיכולוגים מוסמכים ומוכרים בענפי מומחים בחוק לבין מבוטחי הקופה הנוקקים לה.
22. יטען הטוען כי, חופש העיסוק אין משמעו החובה להעסיק. על כך נאמר כי בעניינו הפגיעה בחופש העיסוק היא ישירה, קשה ומהותית. כדברי בית המשפט העליון:
- "השאלה אם החלטה של הרשות מהווה פגיעה בחופש העיסוק צריכה להבחן באופן מהותי ולא פורמאלי. פגיעה בחופש העיסוק אינה מתרחשת רק כאשר רשות מגבילה ישירות את הזכות לעסוק בכל עבודה או משלח יד, למשל, על ידי הטלת איסור על העיסוק או דרישת רישיון. גם שלילה בפועל של אפשרות לעסוק בעבודה או במשלח יד מסוימת מהווה פגיעה בחופש העיסוק" (ראו בג"ץ 5936/97 לם נ' מנכ"ל משרד החינוך, כ"ד נ"ג (4) 673, 681).*

23. נוסף ונאמר כי מבחינת מבוטחי הקופה לקופה מעמד מונופוליסטי. שהרי אין הם יכולים לקבל את ביטוח הבריאות הממלכתי לו הם זכאים אלא באמצעות נותני השירותים של הקופה או מטעמה. משמע שכל סוגי המומחים בענפים שלא נכללו ברשימת נותני השירות של

הקופה ובמרפאותיה הודרו בכלל מתחום זה. בית המשפט העליון פסק כי "רשות המהווה מונופול לעניין העסקתם של בעלי מקצועות או משלחי יד מסוימים, או שהיא צרכנית יחידה של תוצרי עבודתם והמטילה הגבלות על העסקתם או היזקקות למוצרי עבודתם, פוגעת בכך בחופש העיסוק. המעמד המונופוליסטי הוא המאפשר להשוות לשלול את אפשרות העיסוק גם בלי להחליט עליו איסור פורמאלי. ראו ע.א 294/91 חברה קדישא גחש"א קהילות ירושלים נ' קסלנבאום, פ"ד מ"ו (2) 484, 464".

בסיכום

24. על יסוד האמור נדרש לכלול מומחים פסיכולוגים מכל ענפי ההתמחות בפסיכולוגיה כפי שנקבע בחוק במרפאות הקופה וברשימת נותני השירותים העצמאיים שלה.
25. אנו מבקשים להימנע מעתירה לבית המשפט. ופנייתנו זו היא למען ההגינות ולמצוי ההליכים. נעריך מאוד ונצפה שתצא הנחיה מטעמך ותודיענו.
26. נבקש תשובה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-14 יום מיום קבלת מכתב זה. וכל זאת בנסיון למנוע עתירות לבית המשפט.

בברכה,
ברוך אברהמי, עו"ד
יועץ משפטי
הסתדרות הפסיכולוגים בישראל

העתק:

משה בר סימן טוב – מנכ"ל משרד הבריאות
ד"ר ורד עזרא-ראש מנהל רפואה, משרד הבריאות.
ד"ר טל ברגמן-לוי, ראשת האגף לבריאות הנפש, משרד הבריאות.
פרופ' רחל לוי שיף, - יו"ר מועצת הפסיכולוגים.
גבי מימיה גולדברג, - הפסיכולוגית הראשית, משרד הבריאות.
ד"ר מאיר נעמן – יו"ר הסתדרות הפסיכולוגים בישראל

הפי טיוטא למנכל כללית אלי דפס-הדרת פסיכו